

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ПРВ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ НИКОЛОВА против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(Жалба бр.31154/07)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

21 мај 2015

*Оваа пресуда ќе стане конечна под околностите поместени
во член 44 став 2 од Конвенцијата. Истата може да биде
предмет на редакциски измени.*

Во случајот на Николова против Република Македонија,
Европскиот суд за човекови права (Прв оддел) заседавајќи во совет составен од:

Isabelle Berro, *претседател,*

Khanlar Hajiyev,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Lafranche,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Linos-Alexandre Sicilianos

Dmitry Dedov, *судии,*

и Søren Nielsen, *секретар на Одделот,*

Заседавајќи на затворена седница на 21 април 2015,

Ја донесе следната пресуда, која беше усвоена на тој датум:

ПОСТАПКА

1.   Случајот започна со жалба (бр.31145/07) против Република Македонија поднесена до Судот согласно членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи (“Конвенцијата“) од страна на македонски државјанин, г-ѓа Љубица Николова („жалителката“) на 10 јули 2007.

2.   Жалителката беше застапувана од г. К.Чадиев, адвокат од Велес. Македонската Влада („Владата“) беше застапувана од страна на нејзиниот агент, г-дин К.Богданов.

3.   Жалителката се жалеше, поконкретно, дека должината на оспорените постапки за утврдување на вредноста на надоместокот за експроприраното земјиште претставувало повреда на членот 6 од Конвенцијата.

4. На 10 април 2013 година жалбата беше доставена до Владата.

ФАКТИ

I. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

5. Жалителката е родена 1931 година и живее во Велес.

6. Жалителката била сопственик на неизградено земјиште, со вкупна површина од 558 м² („земјиштето“). На 30 јуни 1987 година советот на Општина Кавадарци („Општината“) го експроприрал земјиштето. Како што било наведено во налогот за експропријација, таа била спроведена во корист на општината Кавадарци, а за потребите на ООЗТ “К.” за изградба на стовариште.

A. Првиот сет на вонпарнични постапки за утврдување на висината на надоместокот за експроприраното земјиште

7. На 25 јули 1989 година општината побарала Основниот суд Кавадарци („првостепениот суд“) во вонпарнична постапка да ја утврди висината на надоместокот кој треба да ѝ се плати на жалителката. Барањето било доставено откако страните (жалителката и општината) не успеале да постигнат договор по ова прашање.

8. На 20 август 1997 година првостепениот суд ѝ наложил на државата да ѝ плати на жалителката еквивалент на 11.000 евра како надоместок за земјиштето. На 23 април 1998 година

Апелациониот суд Скопје ја укинал таквата пресуда и предметот го вратил на повторно одлучување поради значителни пропусти во постапката.

9. На 29 декември 1999 година првостепениот суд ѝ доделил на жалителката еквивалент на 8.000 евра како надоместок за експроприраното земјиште (558м²). Судот одлучил надоместокот да биде исплатен од страна на компанијата М.К., наследникот на компанијата К., и од страна на државата. Првата требало да плати надоместок за делот од земјиштето кое го користела, додека втората за остатокот од земјиштето кој бил резервиран за изградба на јавен пат. Судот понатаму ја одбил тужбата против општината, поради недостаток на пасивна легитимација. На 20 април 2000 година Апелациониот суд Скопје ги уважил жалбите поднесени од страна на државата и компанијата М.К и го вратил предметот на повторно одлучување. Тој сметал дека против компанијата М.К. била отворена стечајна постапка и дека било какви барања треба да се истакнат во таа постапка. Понатаму нашол дека понискиот суд погрешно утврдил дека државата треба да го плати надоместокот.

10. На 11 декември 2001 година првостепениот суд одлучил дека општината треба да го плати надоместокот, чија вредност била одредена на приближно 9.000 евра, бидејќи согласно налогот за експропријација од 1987 година таа била корисникот на експропријацијата. Ги отфрлил барањата во поглед на државата и компанијата М.К. поради недостаток на легитимација во постапката. На 27 февруари 2003 пресудата била укината од страна на Апелациониот суд Скопје, кој сметал дека, меѓу

другото, понискиот суд не утврдил кој ја имал конечната корист од земјиштето.

11. На 27 мај 2004 година првостепениот суд утврдил дека компанијата М.К.2000, правен наследник на компанијата М.К., и Фондот за магистрални и регионални патишта Скопје, треба да го платат надоместокот во вредност еквивалентна на приближно 8.650 евра кои одговарале на пазарната вредност на земјиштето. Ги отфрлил барањата кои се однесувале на државата и Општината поради недостаток на легитимација во постапката. Понатаму утврдил дека секоја страна во постапката треба да си ги плати своите трошоци.

12. На 16 ноември 2005 година Апелациониот суд Скопје ја потврдил пресудата на понискиот суд, освен во делот на трошоците, кој го вратил на повторно одлучување.

13. На 10 февруари 2006 година првостепениот суд утврдил дека компанијата М.К. 2000 и Фондот за магистрални и регионални патишта Скопје треба да ги платат трошоците во постапката направени од страна на жалителката.

14. На 25 април 2007 година Врховниот суд го уважил барањето за заштита на законитоста во кое јавниот обвинител се жалел за пресудите на пониските судови. Врховниот суд ги преиначил пресудите на првостепениот и второстепениот суд и го укинал налогот за исплата на надоместок на жалителката. Судот сметал дека компанијата М.К.2000 и Фондот за магистрални и регионални патишта Скопје не може да се сметаат за одговорни за исплата на било каков надоместок за

земјиште експроприрано за потребите на компанијата К., која престанала да постои. Земјиштето било државно изградено земјиште. Поради тоа компанијата М.К.2000 и Фондот за магистрални и регионални патишта немале легитимација да бидат тужени во постапките.

Б. Вториот сет на вонпарнични постапки за утврдување на висината на надоместокот за експроприраното земјиште

15. На 2 јули 2007 година жалителката поднела барање до првостепениот суд против општината, барајќи утврдување на висината на надоместокот за земјиштето.

16. На 11 септември 2007 година првостепениот суд одлучил дека општината треба да ѝ плати на жалителката надоместок за 558м² земјиште во износ еквивалентен на приближно 8.650 евра.

17. На 17 октомври 2007 година општината поднела жалба против првостепената одлука. Жалителката доставила одговор тврдејќи дека надоместокот бил правилно утврден и дека жалбата на општината треба да се одбие.

18. На 25 јануари 2008 година Апелациониот суд ја одбил жалбата на општината и ја потврдил првостепената пресуда. На 31 март 2009 година Врховниот суд ја одбил како недозволена ревизијата поднесена од страна на општината.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ПРАВО

А. Закон за експропријација (Службен весник бр.33/95 со подоцнежните измените)

19. Членот 24 од Законот за експропријација предвидува дека земјиште или паричен надоместок ќе се додели како надомест за експроприрано земјиште.

Б. Закон за вонпарнична постапка (Службен весник бр.19/79)

20. Членовите 238-247 од Законот за вонпарнична постапка ги регулираат судските постапки за утврдување на висината на надоместокот кој се дава во случаите на експропријација. Согласно членот 242 овие постапки се итни.

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 1 ОД ПРОТОКОЛ 1 НА КОНВЕНЦИЈАТА

21. Во својата апликација жалителката се жалела дека не ѝ бил доделен надоместок за експроприраното земјиште што претставува повреда на членот 1 од Протоколот бр.1 на Конвенцијата, кој гласи:

“Секое физичко или правно лице има право на непречено уживање на својата сопственост. Никој нема да биде лишен од својата сопственост освен кога е тоа во јавен интерес и под

услови определени со закон и општите принципи на меѓународното право.

Претходните одредби на никаков начин не го спречуваат правото на државата да ги примени оние закони кои се неопходни за да се контролира користењето на сопственоста, согласно општите интереси или да се обезбеди плаќање на даноците или други придонеси или парични казни.”

22. Во своите опсервации Владата информираше за вториот сет на постапки. Таа тврдеше дека жалителката го злоупотребила своето право на индивидуална жалба бидејќи не го известила Судот за вториот сет на постапки кои таа ги започнала осум дена пред доставувањето на својата жалба до Судот. Таа понатаму тврдеше дека жалителката не се жалела на одлуката на првостепениот суд од 11 септември 2007 година и дека ја прифатила сумата која ѝ била доделена (види точка 17 погоре). Според тоа таа го изгубила статусот на жртва во поглед на својата жалба по членот 1 од Протоколот бр.1.

23. Жалителката во својот одговор навела дека не била соодветно застапувана кога ја поднела својата жалба до Судот и дека не ѝ биле познати процедуралните правила на Судот. Таа исто така навела дека немала намера да го сокрие вториот сет на постапки и дека нејзиното право на сопственост било повредено поради долгото време кое им било потребно на домашните судови за да ѝ го доделат надоместокот.

24. Судот потсетува дека согласно правило 47 став 6 од Правилата на Судот, жалителите мора да го информираат

Судот за сите околности релевантни за нивната жалба и дека нецелосни и конфузни информации може да доведат до злоупотреба на правото на жалба, особено ако информацијата задира во суштината на предметот (види *Červeňáková v. Czech Republic* (dec.), no. 26852/09, §§ 25-27, 23 October 2012, *Lukarev v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* (dec.), no. 3172/07, ECHR 15 January 2013). Во конкретниов случај, сепак, Судот не наоѓа дека жалителката, согласно околностите, дејствувала на начин што би довел до злоупотреба на правото на жалба. Поради тоа го одбива приговорот на Владата во тој поглед.

25. Во врска со жалбата согласно член 1 од Протокол бр.1 Судот потсетува дека во вториот сет на постапки на жалителката ѝ бил доделен надоместок за нејзиното земјиште во висина која, како што тврдеше Владата, таа не ја оспорила. Според тоа, Судот заклучува дека жалителката не може да се смета за жртва на наводна повреда на членот 1 од Протоколот бр.1.

26. Поради тоа следи дека овој дел од жалбата треба да биде одбиен согласно правилото 35 ставови 3 и 4 од Конвенцијата.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 6 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

27. Жалителката се жалела на повреда на барањето за „разумен рок“ согласно член 6 од Конвенцијата, кој гласи:

“При определување на неговите граѓанските права и обврски... секој има право на....судење во разумен рок, пред независен и непристрасен трибунал...”

А. Допуштеност

28. Владата не поднесе приговор во врска со допуштеноста на оваа жалба. Таа понатаму прифати дека должината на постапката не ги задоволила барањата за „разумен рок“.

29. Судот забележува дека овој дел од жалбата не е очигледно неоснован во смисла на членот 35 став 3 (а) од Конвенцијата. Не е утврден друг основ за прогласување на жалбата за недопуштена.

Б. Основаност

30. Судот забележува дека постапките започнале во јули 1989 година и завршиле во март 2009 година. Така, постапките траеле скоро дваесет години во три судски инстанции, од кои дванаесет потпаѓаат под надлежност на Судот (по 10 април 1997 година, датум на ратификација на Конвенцијата од страна на тужената држава).

31. Имајќи ги во предвид критериумите наведени по судската пракса на Судот за утврдување на барањето за разумен рок предвидено во членот 6 став 1 од Конвенцијата, поконкретно сложеноста на случајот, однесувањето на жалителот и релевантните власти, како и она што било од важност за жалителот (види меѓу многу други *Philis v. Greece* (no. 2), judgment of 27 June 1997, Reports 1997-IV, § 35; *Frydlender v. France* [GC], no. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII; и *Comingersoll S.A. v. Portugal* [GC], no. 35382/97, ECHR 2000-IV), Судот смета

дека постапките биле непотребно пролонгирани, поради што одговорната држава има одредена одговорност.

32. Поради тоа има повреда на членот 6 од Конвенцијата во поглед на должината на вонпарничните постапки за утврдување на висината на надоместокот.

III. ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

33. Членот 41 од Конвенцијата пропишува:

“Ако Судот оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на нејзините протоколи, и ако внатрешното право на заинтересираната Висока страна договорничка овозможува само делумно отстранување на последиците на таа повреда, Судот ѝ дава на оштетената страна, доколку е потребно, правично задоволување.”

A. Оштета

34. Жалителката барала 50.000 евра за нематеријална штета која ја претрпела поради долготраењето на постапките.

35. Владата ги оспорила ваквите барања како премногу високи и неосновани.

36. Судот смета дека жалителката мора да претрпела нематеријална штета која не може да се надомести само преку наоѓање на повреда на Конвенцијата. Одлучувајќи на еднаква основа, Судот ѝ доделува на жалителката, по оваа глава, 3.600 евра, плус било која такса која би можела да биде наплатена.

Б. Трошоци

37. Жалителката не поднела посебно барање за трошоци и расходи.

38. Поради тоа Судот не ѝ доделува надоместок по овој основ.

В. Затезна камата

39. Судот смета дека затезната каматна стапка треба да се заснова на стапката за позајмица на Европската централна банка, на која треба да ѝ се додадат трипроцентни поени.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО

1. Ја *прогласува* жалбата за должина на постапка согласно член 6 од Конвенцијата за допуштена, а остатокот од жалбата за недопуштен;

2. *Смета* дека има повреда на членот 6 од Конвенцијата во поглед на должината на постапките;

3. *Смета*

(а) дека одговорната држава треба да ѝ плати на жалителката, во рок од три месеци откако пресудата ќе стане конечна согласно членот 44 став 2 од Конвенцијата, сума од 3.600 евра плус било која такса која би можела да биде

наплатена, која треба да се конвертира во националната валута по стапка која е применлива на денот на исплатата, (б) дека по истекот на горенаведените три месеци до исплатата ќе биде исплатена обична камата на горните суми, по стапка еднаква на стапката за позајмица на Европската централна банка за односниот период, плус трипроцентни поени;

4. *Го отфрла* остатокот на барањето на жалителката за правична отштета.

Изработено на англиски јазик и поднесено на писмено на 21 мај 2015 година, согласно член 77 §§ 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Søren Nielsen
Секретар

Isabelle Berro
Претседател